

РОЗДІЛ 1. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

ТОРГОВЕЛЬНА ВІЙНА МІЖ США ТА КИТАЄМ: МАСШТАБИ ВПЛИВУ TRADE WAR BETWEEN THE US AND CHINA: THE SCALE OF INFLUENCE

В умовах глобалізації світової економіки конкуренція між виробниками часто переходить установлені межі. Особливо ситуація загострюється між країнами – світовими гігантами. Лідуюча економіка світу США в останні десятиріччя децю втратила свої позиції через активізацію Китаю на ринках багатьох країн. Поглиблення негативних тенденцій у вигляді від'ємного сальдо торговельного балансу, втрати експортних ринків, зростання залежності від Китаю стимулювали введення протекціоністських заходів проти Китаю та дало початок торговельній війні між країнами. Такі заходи відображаються не лише на країнах-учасницях, а й несуть непередбачувані наслідки для решти глобалізованого світу. У статті проведено ретроспективний аналіз торговельної війни між США та Китаєм, досліджено думки та прогнози експертів щодо наслідків такого протистояння. Для оцінки основних функціональних залежностей використано регресійний аналіз методом найменших квадратів (SLS). На основі чотирьох статистичних моделей оцінено наслідки торговельної війни для світової економіки загалом, зовнішньоторговельних партнерів та Китаю й США безпосередньо. Установлено, що торговельні протистояння між США та Китаєм більшою мірою впливають на сторони конфлікту та їхніх зовнішньоторговельних партнерів, ніж економічне зростання у світовому вимірі.

Ключові слова: торговельна війна, тарифні обмеження, світовий добробут, експорт, імпорт, США, Китай.

В умовах глобалізації світової економіки конкуренція між виробниками часто переходить установлені межі. Особливо ситуація загострюється між країнами – світовими гігантами. Лідуюча економіка світу США в останні десятиріччя децю втратила свої позиції через активізацію Китаю на ринках багатьох країн. Поглиблення негативних тенденцій у вигляді від'ємного сальдо торговельного балансу, втрати експортних ринків, зростання залежності від Китаю стимулювали введення протекціоністських заходів проти Китаю та дало початок торговельній війні між країнами. Такі заходи відображаються не лише на країнах-учасницях, а й несуть непередбачувані наслідки для решти глобалізованого світу. У статті проведено ретроспективний аналіз торговельної війни між США та Китаєм, досліджено думки та прогнози експертів щодо наслідків такого протистояння. Для оцінки основних функціональних залежностей використано регресійний аналіз методом найменших квадратів (SLS). На основі чотирьох статистичних моделей оцінено наслідки торговельної війни для світової економіки загалом, зовнішньоторговельних партнерів та Китаю й США безпосередньо. Установлено, що торговельні протистояння між США та Китаєм більшою мірою впливають на сторони конфлікту та їхніх зовнішньоторговельних партнерів, ніж економічне зростання у світовому вимірі.

лями переходить границі установлених рамок. Особливо ситуація обострюється между странами – мировыми гигантами. Лидирующая экономика мира США в последние десятилетия несколько утратила свои позиции из-за активизации Китая на рынках многих стран. Углубление негативных тенденций в виде отрицательного сальдо торгового баланса, потери экспортных рынков, рост зависимости от Китая стимулировало введение протекционистских мер против Китая и дало начало торговой войне между странами. Такие меры отражаются не только на странах-участницах, но и несут непредсказуемые последствия для всего глобализирующегося мира. В статье проведен ретроспективный анализ торговой войны между США и Китаем, исследованы мнения и прогнозы экспертов относительно последствий такого противостояния. Для оценки основных функциональных зависимостей использован регрессионный анализ методом наименьших квадратов (SLS). На основе четырех статистических моделей оценены последствия торговой войны для мировой экономики в целом, внешне-торговых партнеров, а также Китая и США непосредственно. Установлено, что торговые противоречия между США и Китаем в большей степени влияют на стороны конфликта и их внешне-торговых партнеров, чем экономический рост в мировом измерении.

Ключевые слова: торговая война, тарифные ограничения, мировое благосостояние, экспорт, импорт, США, Китай.

УДК 339.548

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct56-1>

Василиця О.Б.

к.е.н., доцент кафедри державного управління
Український католицький університет

Чех М.М.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри державного управління
Український католицький університет

Vasylytsya Oksana

Ukrainian Catholic University

Chekh Myroslava

Ukrainian Catholic University

In the context of world economy globalization, competition between producers exceeds the established framework. In particular, the situation is exacerbated between the biggest countries. The world's leading economy, the United States, has lost some of its position in recent decades due to China's intensification in many markets. The deepening of negative trends such as negative trade balance, the loss of export markets, and the growing dependence on China stimulated the introduction of protectionist measures against China and beginning of a trade war between these countries. Such measures affect not only the participating countries, but also have unpredictable consequences for the rest of the globalized world. The article provides a retrospective analysis of the trade war between the United States and China, examines the opinions and forecasts of experts on the consequences of such a confrontation. Based on the analysis of theoretical approaches, it is appropriate to distinguish the following assumptions: (1) global trade wars have negative consequences for all parties to the conflict, as they generally reduce the welfare effect; (2) within the framework of bilateral trade is possible both scenarios, however, are usually lost both parties; (3) even though the big economy benefits from trade wars – world welfare deteriorates. Least squares regression analysis (SLS) was used to estimate the main functional dependences. Based on four statistical models, the effects of the trade war on the world economy as a whole (1), foreign trade partners of China and the United States (2) and on countries themselves (3 and 4) are estimated. It has been established that trade disputes between the United States and China affect the parties of the conflict and their foreign trade partners to a greater extent than economic growth on a global scale. This situation creates the basis for the negative expectations, which have more impact than the phenomenon of trade war itself. The current and further consequences of the ongoing conflict are seen not only as a threat but also as an opportunity for Ukraine's economy. Consequently, the priority should be on finding new export markets, further diversification of foreign trade in geographical and commodity dimensions, quality industrial policy that will involve innovative technologies, development of the domestic market, which can serve as a shock absorber from foreign market fluctuations.

Key words: trade war, tariff restrictions, world welfare, export, import, USA, China.

Постановка проблеми. Торговельні війни, які ведуться між двома великими економіками, завжди здійснюють значний вплив на економічну ситуацію у світі загалом. Не стало винятком значне

протистояння США та Китаю, що розпочалося у 2018 р. й пов'язане із запровадженням низки заходів із боку США для обмеження китайського експорту та відповідних зворотних дій із боку Китаю.

Більшість економістів ХХ ст. схиляється до твердження, що держави-учасниці отримують більші вигоди від вільної торгівлі, ніж від протекціонізму. Хоча економічне підґрунтя часто є передумовою військових дій, проте геополітичні фактори також можуть бути причиною економічних конфліктів. Особливо складною ситуація стає, коли два потужних актори на світовій арені – Китай та США – розпочинають торговельну війну. Така ситуація може мати довготривалі наслідки для світової економіки. Попри те що ця торговельна війна вважається формально завершеною, однак, по-перше, негативна модель поведінки для решти членів СОТ продемонстрована. По-друге, негативні наслідки для світової економіки вже були зафіксовані. По-третє, аналіз залежностей та наслідків дає можливість оцінити рівень небезпеки та масштаби поширення загроз. Саме тому актуальність цієї теми не втрачається.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання торговельних воєн знайшли своє відображення у працях багатьох вітчизняних дослідників, а саме Е. Асланової, Н. Гавриленка, О. Іващенко, Т. Радіонової, Н. Резнікової, Г. Широкого, С. Якубовського. Предметно дослідили цю проблему зарубіжні науковці М. Аміті, Е. Балістреті, Е. Бекерс, А. Буе, Дж. Веллі, К. Гамільтон, Р. Гілберрі, Е. Девід, Д. Лаборд Д. Тан, Р. Тех, Ч. Чен, Р. Осса. Щоб систематизувати бачення експертів щодо впливу торговельних воєн на світову економіку, розглянемо детальніше окремі дослідження. Міжнародний валютний фонд на основі розрахунків установив, що напруженість у світовій торгівлі погіршує світове економічне зростання на 0,8%, або на 700 млрд дол. США. Проте основні причини цього падіння пов'язують не з тарифами, а з невизначеними очікуваннями, що схиляє компанії до перегляду інвестиційних планів [1]. Отже, найбільший негативний вплив відчуватиме світова економіка не через певні дії США та Китаю, а через очікування цих дій та відсутність передбачуваності.

Згідно з оцінками експертів Світової організації торгівлі (СОТ), вплив повномасштабної торговельної війни у середньостроковому періоді у разі запровадження тарифів в односторонньому порядку матиме наслідком погіршення глобальної економічної активності на 2%, а торгівлі – одразу на 17% у 2022 р. [2]. Варто зауважити, що в кризовому 2009 р. світовий ВВП знизився орієнтовно на 2%, а обсяги міжнародної торгівлі скоротилися до 12%.

У своєму дослідженні експерти Федерального резервного банку та Колумбійського університету виявили, що американські компанії втратили щонайменше 1,7 трлн дол. на їхніх акціях як наслідок введення імпорتنних мит на імпорт із Китаю [3].

Міжнародний дослідницький інститут продоволючої політики, беручи за основу модель рівноваги CGE, здійснив аналіз 18 сценаріїв торговельної

війни між США і Китаєм із метою моделювання впливу на світовий добробут. Дана модель містила показники обсягів торгівлі, тарифних ставок та обсягів виробництва. Отриманий висновок є цілком передбачуваним, оскільки доводить, що всі сторони втрачають від торговельних воєн. У разі торговельної війни між великою та малою економіками очікуваним є висновок, що країна з великою економікою може отримати певні вигоди, тоді як країна з малою економікою несе суттєві втрати. Важливо, що торговельна війна не може принести прибутки всім країнам-учасникам, і лише співпраця може нейтралізувати потенційні негативні наслідки. До того ж інструменти протекціонізму – не найкращий спосіб знизити дефіцит поточного рахунку приватного та державного секторів. Це пов'язано з тим, що від'ємне сальдо часто виникає через недостатні чисті заощадження торговельного балансу [4].

Експерти Міжнародної торговельної комісії США Е. Балістреті та Р. Гілберрі застосували аналогічні дані для оцінки наслідків розгортання торговельних воєн на прикладі протистояння між США і Китаєм, перевіряючи результати їх моделювання на основі згаданої вище прикладної моделі загальної рівноваги (AGE). Важливо, що, незважаючи на певні відмінності, є співпадіння у загальних результатах досліджень, що свідчить на користь їх достовірності [5].

Дослідники Д. Тан і Ч. Чен на основі G-кубічного моделювання встановили, що торговельна війна між США та Китаєм погіршить економічну ситуацію в обох країнах, скоротивши розмір їх ВВП у середньому на 0,5% протягом наступного десятиліття. У короткостроковій перспективі більші збитки понесе Китай через його більші масштаби експорту, у США негативний вплив буде суттєвішим у середньостроковій перспективі. Проте треті країни, такі як Німеччина, Японія і Південна Корея, за висновками авторів, матимуть позитивний ефект через збільшення їхньої частки на ринку в Китаї і США [6].

А. Буе і Д. Лаборд дослідили можливі варіанти розвитку багатосторонньої торговельної війни 2009–2014 рр. через підвищення передовими економіками тарифних ставок. Було встановлено, що така війна спричинила б зниження світового добробуту на 353 млрд дол. та погіршення динаміки світової торгівлі на 7,7% [7].

Н. Резнікова, О. Іващенко та Е. Асланова у своїй праці висувують припущення: у разі якщо США піднімають імпорتنні тарифи на весь товар, що доставляють із Китаю, за винятком продуктів, стратегічно важливих для США ресурсів (нафти, енергоносіїв та мінеральних), формуються п'ять шляхів подальшого перебігу такої ситуації:

1) Китай підвищує імпорتنні тарифи на продукцію зі США як відповідь на дії США.

2) Китай установлює такі тарифи на імпорт зі США, щоб рівень доходів від імпорту дорівнював новим доходам з експорту цих країн у США.

3) Китай установлює такі тарифи, що умови торгівлі зі США є подібними до початкових.

4) Існує оптимальний сценарій, за яким кожна країна встановлює тариф, що максимізує добробут своїх виробників, базуючись на тарифній ставці, встановленій її торговельними партнерами.

5) Рівновага за Нешем між країнами, що знаходяться у стані війни, встановлюється за ситуації, коли добробут країни визначається оптимальним тарифом, установленим протилежною стороною [4].

Ральф Осса, беручи за основу багато-сторонню багатогалузеву модель рівноваги міжнародної торгівлі, встановив, що уряди країн запроваджують тарифи з трьох основних причин. Передусім це маніпулювання умовами торгівлі, другим фактором є відмивання коштів з інших країн. Ще одна причина – прагнення захисту галузей економіки, котрі є вагомими у політичному вимірі [8]. На основі вибірки, що містила дані 33 галузей із семи країн, дослідник установив середній оптимальний тариф на рівні 62,4%. Окрім того, відбувається підвищення добробуту для держави, котра встановлює тариф у середньому на 1,9% за погіршення добробуту інших країн на рівні 0,7%. Ситуація використання рівноваги Неша є гіршою, якщо порівнювати з вільною торгівлею, оскільки відбувається зниження добробуту в середньому на 2,9% для всіх учасників. Схожі висновки отримано К. Гамільтон і Дж. Веллі, що досліджували двосторонню торгівлю між країнами на прикладі двох товарів ще у 80-х роках [9].

Аналізуючи викладені вище теоретичні підходи, доцільно виокремити такі припущення: (1) глобальні торговельні війни несуть негативні наслідки для всіх учасників конфлікту, оскільки у цілому зменшують ефект добробуту; (2) у рамках двосторонньої торгівлі є можливими обидва сценарії, проте зазвичай утрати несуть обидві сторони; (3) навіть при тому, що велика економіка отримує вигоди від торговельних воєн, світовий добробут погіршується.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз впливу торговельної війни між США та Китаєм на: (1) економіку даних країн, (2) світову економіку загалом та (3) треті країни, що є основними зовнішньоторговельними партнерами США та Китаю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для підтвердження залежностей описаних вище моделей проаналізуємо економічну ситуацію у світі в період 2018–2019 рр. Одразу після введення тарифів американські фондові індекси впали більше ніж на 2%. У подальшому ситуація на фондових ринках виглядала так. У 2018 р. індекс Hang Seng упав більше ніж на 13 п. п. (рис. 1), а Shanghai Composite знизився на 25 п. п. Обидва індекси піднялися у 2019 р. на рівні 12% та 16% відповідно.

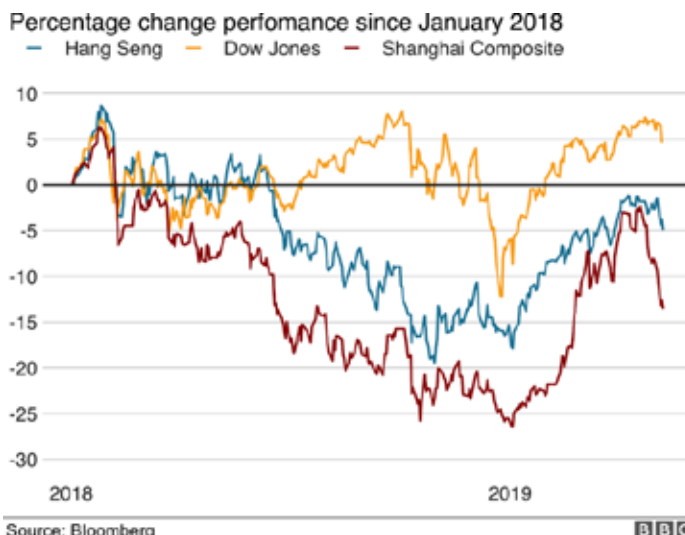


Рис. 1. Ситуація на фондових ринках із початку торговельної війни

Джерело: складено за [10]

Для порівняння: індекс Dow Jones упав на 6 п. п. у 2018 р., проте вже у 2019 р. піднявся на 11% і тримав загальну позитивну тенденцію до березня 2020 р. Юань упав більше ніж на 5% по відношенню до долара США у 2018 р., перед стабілізацією.

Доцільно також проаналізувати безпосередню динаміку економічного зростання сторін конфлікту та в глобальних масштабах за даний період (рис. 2). Як бачимо, для Китаю темпи росту ВВП у 2018 р. під час активної торговельної війни були нижчими, ніж у доконфліктному 2017 р. Просідання темпів росту в 2019 р. більшою мірою пояснюється пандемією COVID-19, аніж торговельною війною. Схожа ситуація спостерігається у США, коли після 2017 р. темпи росту ВВП почали знижуватися у 2018 р. У країнах Єврозони взагалі відбулося різке падіння темпів росту ВВП – від 0,9% до 0,1–0,5% у 2018 р. Тому можемо зробити висновок, що торговельна війна між США та Китаєм сформувала негативні тенденції в темпах росту ВВП як цих двох країн, так країн Єврозони.

Із метою аналізу впливу торговельної війни на світовий добробут було проведено кореляційно-регресійний аналіз за допомогою статистичного пакета Eviews. Для дослідження використано квартальні дані за 2013–2020 рр. зі статистичної бази Міжнародного валютного фонду [11]. Дані було очищено від сезонності та прологарифмовано. Кореляційно-регресійний аналіз проведено на основі чотирьох моделей (опис використаних змінних та моделей подано в табл. 1).

$$GDPw = 3,86 + 0,17 * Exp_{-1} + 0,03 * tradewar + 0,77 * GDPw_{-1}$$

(1,60) (1,91)** (1,94)*** (3,52)*

$$Adj R^2 = 0,72 \quad DW = 1,70 \quad (1)$$

Тут і далі Adj R² – скоригований коефіцієнт детермінації, DW – статистика Дарбіна – Вотсона, у дужках

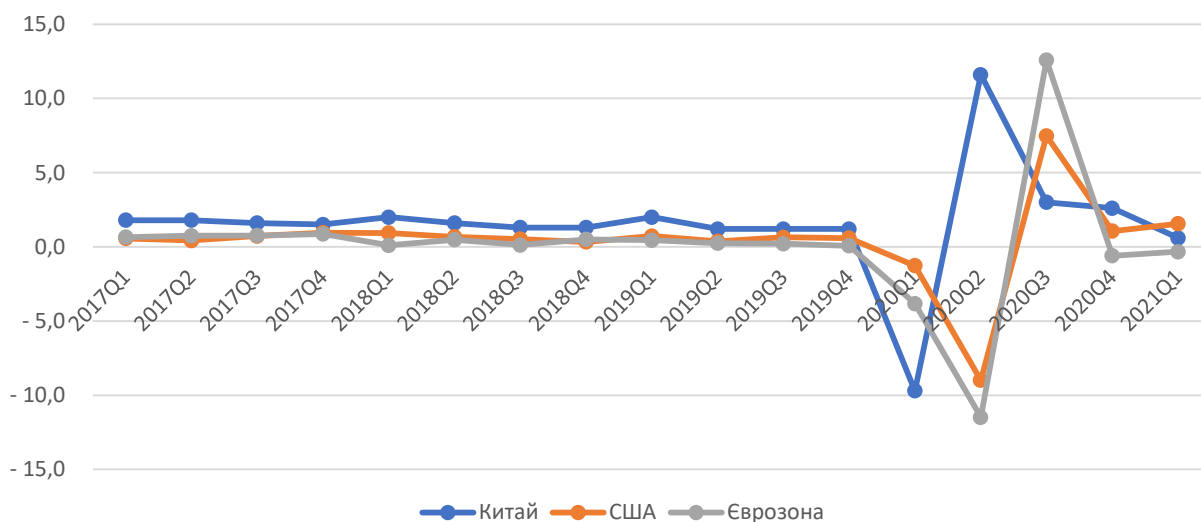


Рис. 2. Динаміка темпів росту ВВП окремих країн у 2017–2021 рр.,%

Джерело: складено за [12]

подано критерій Стюдента та статистичну достовірність гіпотези: * – гіпотезу можна відкинути на рівні статистичної значущості 1% (** – 5%, *** – 10%).

Модель (1) є статистично значущою, оскільки коефіцієнт детермінації становить 0,75, скоригований коефіцієнт детермінації перебуває на рівні 0,72.

Статистика Дарбіна – Вотсона перебуває в допустимих межах ($DW=1,70$), що свідчить про відсутність автокореляції залишків регресійного рівняння та дозволяє подальшу інтерпретацію результату.

Як видно з нашої моделі, вплив торговельної війни на світовий ВВП є позитивним, хоча й

Таблиця 1

Опис змінних для моделювання емпіричного аналізу

Позначення змінних	Характеристика	Тип
Модель 1		
Gdp_w	світовий ВВП, млрд дол. США	залежна
GDPw-1	лагове значення залежної змінної	незалежна
Exp_w	світовий експорт товарів та послуг, млрд дол. США	незалежна
tradewar	торговельна війна, фіктивна змінна «0» позначає період відсутності торговельної війни, 1 – період її настання та перебігу	незалежна
Модель 2		
Gdp_e	ВВП країн Євросони, млрд дол. США	залежна
Gdp_e-1	лагове значення залежної змінної	
Exp_e	експорт товарів та послуг країн Євросони, млрд дол. США	незалежна
tradewar	торговельна війна, фіктивна змінна «0» позначає період відсутності торговельної війни, 1 – період її настання та перебігу	незалежна
Модель 3		
Exp_usa	експорт товарів та послуг США, млрд дол. США	залежна
Exp_usa-1	лагове значення залежної змінної, млрд дол. США	незалежна
Imp_usa	імпорт товарів та послуг США, млрд дол. США	незалежна
Gdp_usa	ВВП США, млрд дол.	незалежна
tradewar	торговельна війна, фіктивна змінна «0» позначає період відсутності торговельної війни, 1 – період її настання та перебігу	незалежна
Модель 4		
GDP_ch	ВВП країн Китаю, млрд дол. США	залежна
Gdp_ch-1	лагове значення залежної змінної	незалежна
Exp_ch	експорт товарів та послуг Китаю, млрд дол. США	незалежна
Imp_ch	імпорт товарів та послуг Китаю, млрд дол. США	незалежна
tradewar	торговельна війна, фіктивна змінна «0» позначає період відсутності торговельної війни, 1 – період її настання та перебігу	незалежна

Джерело: складено автором

відносно слабким (0,03). Такий результат можна пояснити тим, що одні країни (Китай) утрачають від обмеження на експорт до США, проте інші країни (Південно-Східна Азія) нарощують обсяги експорту до США, заміщаючи, таким чином, китайські товари. Однак, зважаючи, що тепер до негативних наслідків від торговельної війни додався негативний вплив пандемії COVID-19, то можлива зміна ситуації на діаметрально протилежну. Окрім того, торговельна війна сама по собі створює негативні очікування, які впливають на світову економіку більше, ніж тарифні обмеження. Тому висновок щодо отриманого результату може бути доцільним лише на короткострокову перспективу.

Також аналізувався вплив торговельної війни на економіку Єврозони (2), оскільки дане протистояння мало наслідком зменшення ВВП Німеччини у другому кварталі 2019 р. Як бачимо, торговельна війна зумовить зниження обсягів ВВП країн Єврозони на 0,01%, оскільки негативні наслідки відчула країна – локомотив ЄС – Німеччина. Для дослідження використовувалися дані статистичної бази ОЄСР.

$$\text{Exp_usa} = -0.02 * \text{tradewar}_{-1} + 0.60 * \text{Imp_usa} + 0.02 * \text{Gdp_usa} + 0.32 * \text{Exp_usa}_{-1}$$

(-1.99)*** (8.85*) (0.26) (3.99*)

Adj R²=0,85 DW=1,93

(3)

Модель (3) є статистично значущою, оскільки коефіцієнт детермінації становить R²=0,86, скоригований коефіцієнт детермінації перебуває на рівні Adj R²=0,85. Статистика Дарбіна – Вотсона перебуває у допустимих межах (DW=1,93), що дає змогу стверджувати про відсутність автокореляції залишків рівняння регресії.

$$\text{GDP_ch} = -5,6 - 0.08 * \text{tradewar}_{-1} + 0.61 * \text{Exp_ch} + 0.28 * \text{Imp_ch} + 0.54 * \text{GDP_ch}_{-1}$$

(-0.91) (-1.19) (3,02)* (0,65) (3,17)*

Adj R²=0,69 DW=1,81

(4)

У моделі (4) представлено результати регресійного аналізу для Китаю. Статистична значущість дослідження (Adj R²=0,69) та відсутність автокореляції залишків регресійного рівняння (коефіцієнт DW=1,81) дають підстави зробити висновок про негативний вплив торговельної війни на економічне зростання Китаю (коефіцієнт незалежної змінної становить -0,08), проте статистична похибка даного результату свідчить на користь низької значущості такого впливу. Очікувано високим є вплив експорту на ВВП країни, адже зростання цього показника на 1% стимулює зростання ВВП на 0,6%. Вплив імпорту є також прямим, проте значно слабшим.

Таким чином, результати емпіричної оцінки наслідків торговельної війни США – Китай дають змогу зробити два основних висновки:

– негативний вплив конфлікту на обидві країни та зовнішньоторговельних партнерів;

$$\text{Gdp_e} = +0,63 * \text{Exp_e}_{(-2)} - 0,01 * \text{tradewar} + 0,22 * \text{Gdp_e}_{(-1)}$$

29,90* (-2,43)** (3.45)*

Adj R²=0,88 DW=2,07

(2)

Модель (2) також вирізняється статистично значущою, оскільки коефіцієнт детермінації становить R²=0,89, скоригований коефіцієнт детермінації перебуває на рівні Adj R²=0,88. Статистика Дарбіна – Вотсона перебуває в допустимих межах (DW=2,07).

Для оцінки впливу торговельної війни та економічну ситуацію у США нами було вибрано як залежну змінну показник експорту. Це пов'язано з припущенням про незначний вплив торговельних суперечок саме на ВВП, оскільки експорт товарів та послуг займає лише 11% у ВВП США, а чистий експорт – 3–5% (кінцеві витрати домогосподарств домогосподарств – близько 80%) [11]. Окрім того, наші попередні дослідження підтвердили слабкий зв'язок між змінними (низькі коефіцієнти та високий рівень похибки) та низьку статистичну значущість коефіцієнта детермінації (R²=0,164) у разі використання у моделі ВВП США як залежної змінної, що не дає змоги робити коректні висновки.

Як бачимо з моделі (3), вплив торговельної війни на експорт зі США є негативним (-0,02), що свідчить про скорочення обсягів експорту із цієї країни під впливом торговельної війни. Про негативний вплив торговельних суперечок свідчить і значна залежність експорту від імпорту (коефіцієнт незалежної змінної імпорту становить 0,06).

– відсутність негативних наслідків самого перебігу конфлікту на світовий ВВП загалом, принаймні у короткостроковій перспективі.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, загалом торговельна війна між США та Китаєм створює негативний вплив передусім для самих країн та їхніх зовнішньоторговельних партнерів, даючи підґрунтя для формування негативних очікувань, які самі по собі чинять більше впливу, ніж саме явище торговельної війни. Окрім того, торговельна війна наклалася на економічний спад у Китаї, що відбилося на зниженні попиту на нафту. Як наслідок – падіння цін на нафту, що відчутно впливає на економічний стан країн-експортерів нафти з недиверсифікованим експортом.

Поточні та ймовірні подальші наслідки у разі продовження конфлікту варто розглядати не лише як загрозу, а й як можливість для економік

на зразок України. У даному контексті пріоритет має бути за пошуком нових експортних ринків, подальша диверсифікація зовнішньої торгівлі у географічному та товарному вимірах, якісна промислова політика, що передбачатиме залучення інноваційних технологій, розвиток внутрішнього ринку, який може слугувати амортизатором від коливань кон'юнктури зовнішніх ринків.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Bekkers Eddy, Schroeter Sofia. An economic analysis of the US-China trade conflict, *WTO Staff Working Paper*, No. ERSD-2020-04, <http://dx.doi.org/10.30875/5b611474-en>. URL: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/215536/1/1693479710.pdf> (дата звернення: 23.06.2021).

2. Bekkers Eddy, Teh Robert. Potential economic effects on a global trade conflict. Projecting the medium-run effects with the WTO Global Trade Model *WTO Staff Working Paper*, No. ERSD-2019-04. doi: 10.30875/7dc4c62e-en URL: <https://www.econstor.eu/handle/10419/195777> (дата звернення: 23.06.2021).

3. Mary Amity, Sang Hoon Kong, and David E. Weinstein. The Investment Cost of the U.S.-China Trade War, Federal Reserve Bank of New York. *Liberty Street Economics*. May 28. 2020. URL: <https://libertystreeteconomics.newyorkfed.org/2020/05/the-investment-cost-of-the-us-china-trade-war.html> (дата звернення: 23.06.2021).

4. Резнікова Н., Іващенко О., Асланова Е. США, Китай і Мексика в центрі торгової війни: зміст та специфіка розгортання економічних конфліктів в XXI столітті. *Война – конфлікт – спór. Obszary rywalizacji w przestrzeni międzynarodowej*. Tom 1. R. Kordonski, A. Kordonska, Ł. Muszyński (red.), Instytut Nauk Politycznych UWM w Olsztynie, Olsztyn–Lwów, 2020, pp. 133–157. URL: <http://194.44.12.92:8080/xmlui/handle/123456789/4710> (дата звернення: 23.06.2021).

5. Balistreri E., Hillberry R. 21st Century Trade Wars. 2017. URL: <https://www.gtap.agecon.purdue.edu/resources/download/8809.pdf> (дата звернення: 23.06.2021).

6. Deborah H.Y. Tan and Chen Chen Modelling the economic impact of the Sino- US trade dispute: A global perspective. *The Chinese Economic Transformation: Views from Young Economists*. URL: https://www.jstor.org/stable/j.ctvp7d4j8.18?seq=1#metadata_info_tab_contents (дата звернення: 23.06.2021).

7. Bouët, Antoine and Laborde Debucquet, David. US trade wars with emerging countries in the 21st century: Make America and Its partners lose again. *IFPRI Discussion Paper* 1669. 2017. URL: <http://ebrary.ifpri.org/cdm/ref/collection/p15738coll2/id/131368> (дата звернення: 23.06.2021).

8. Ossa, R. Trade Wars and Trade Talks with Data. *American Economic Review*. 2014. № 104(12). P. 4104–4146. URL: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.104.12.4104> (дата звернення: 23.06.2021).

9. Whalley, J., & Hamilton, C. Trading System after the Uruguay Round. Peterson Inst for Intl Economics. 1995.

10. Агенція «Блумберг». URL: <https://www.bloomberg.com/markets/economics> (дата звернення: 23.06.2021).

11. Статистичні дані Міжнародного валютного фонду. URL: <https://www.imf.org/en/Data> (дата звернення: 23.06.2021).

12. Статистичні дані Організації економічної співпраці та розвитку. URL: <https://stats.oecd.org/> (дата звернення: 23.06.2021).

REFERENCES:

1. Bekkers, Eddy; Schroeter, Sofia (2020) An economic analysis of the US-China trade conflict. *WTO Staff Working Paper*, No. ERSD-2020-04. <http://dx.doi.org/10.30875/5b611474-en>. Available at: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/215536/1/1693479710.pdf>

2. Bekkers Eddy, Teh Robert (2019) Potential economic effects on a global trade conflict. Projecting the medium-run effects with the WTO Global Trade Model *WTO Staff Working Paper*, No. ERSD-2019-04 doi:10.30875/7dc4c62e-en. Available at: <https://www.econstor.eu/handle/10419/195777>

3. Mary Amity, Sang Hoon Kong, and David E. Weinstein (2020), "The Investment Cost of the U.S.-China Trade War," Federal Reserve Bank of New York. *Liberty Street Economics*, May 28. Available at: <https://libertystreeteconomics.newyorkfed.org/2020/05/the-investment-cost-of-the-us-china-trade-war.html>

4. Reznikova N., Ivashchenko O., Aslanova E. (2020) SSCHA, Kytaj i Meksyka v tsentri torgovoi vijny: zmist i spetsyfika rozgortannja economicnyh konfliktiv v XXI stolitti. *Wojna – konflikt – spór. Obszary rywalizacji w przestrzeni międzynarodowej*, Tom 1, R. Kordonski, A. Kordonska, Ł. Muszyński (red.), Instytut Nauk Politycznych UWM w Olsztynie, Olsztyn–Lwów 2020, pp. 133–157. Available at: <http://194.44.12.92:8080/xmlui/handle/123456789/4710> (in Ukrainian)

5. Balistreri E. J. and R. Hillberry (2017). 21st Century Trade Wars. *GTAP Working Paper, October 2017*. Available at: URL <https://www.gtap.agecon.purdue.edu/resources/download/8809.pdf>

6. Deborah H. Y. Tan and Chen Chen (2019) Modelling the economic impact of the Sino- US trade dispute: A global perspective. *The Chinese Economic Transformation: Views from Young Economists*. Available at: URL https://www.jstor.org/stable/j.ctvp7d4j8.18?seq=1#metadata_info_tab_contents

7. Bouët, Antoine and Laborde Debucquet, David. (2017) US trade wars with emerging countries in the 21st century: Make America and Its partners lose again. *IFPRI Discussion Paper* 1669. Available at: <http://ebrary.ifpri.org/cdm/ref/collection/p15738coll2/id/131368>

8. Ossa, Ralph (2014) Trade Wars and Trade Talks with Data. *American Economic Review*, 104 (12): 4104–46. DOI: 10.1257/aer.104.12.4104. Available at: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.104.12.4104>

9. Whalley, J., & Hamilton, C. (1995) Trading System after the Uruguay Round, Peterson Inst for Intl Economics.

10. Bloomberg agency. Available at: <https://www.bloomberg.com/markets/economics>

11. IMF Statistics. Available at: <https://www.imf.org/en/Data>

12. OECD statistics. Available at: <https://stats.oecd.org/>